

AHLÂK

Gönderen Kadir Hatipoglu - Nisan 23 2024 01:00:00

AHLÂK Huylar, seciyeler, mizaçlar, anlamında bir kavram. Hulk, hulûk kelimelerinin çoğul şeklidir. Hulk veya hulûk insanın beden ve ruh bütünlüğü ile alâkalıdır. Ahlâk bu çerçeve içinde, "insanın bir amaca yönelik olarak kendi arzusu ile iyi davranışlarında bulunup kötülüklerden uzak olmasıdır" şeklinde tanımlanabilir. İslâm ahlâkı Kur'an-ı Kerîm'e dayanır. Yani her yönüyle Cenâb-ı Allah tarafından vahiy yoluyla belirlenmiş bir davranışlar manzumesidir. Her şeyden önce İslâm ahlâkı bir vazife ahlâkı şeklinde ortaya çikmiştir. Zira Kur'an-ı Kerîm'deki her emir, müminler için bir görev belirlemiştir. İnsanın bir mümin olarak bu emirlere muhatap olmayı kabul etmesi, bunları birer görev olarak telâkkî etmesi anlamındadır. Kur'an-ı Kerîm'de Rasulullah (s.a.s.)'a hitaben:

وَاِنَّكَ
لَعَلى
خُلُقٍ
عَظيمٍ "Sen en yüce bir ahlâk üzeresin" (el-Kalem, 68/4) buyurulmuş ve Hz. Peygamber'in kendisi de:
 بُعِثْتُ
لاُِتَمِّمَ
مَكَارِمَ
الاخْلاَقِ "Ben ahlâkî prensipleri tamamlamak üzere gönderildim." buyurmuştur. (İbn Hanbel, Müsned, II, 381) Aynı şekilde Rasulullah’ın bütün hadisleri insanların birbirlerine karşı daha iyi davranışları konusunda birer emir mahiyetinde olup, Müslümanlara görev yüklemektedir. Dolayısıyla İslâm'ın getirdiği ahlâk anlayışı her şeyden önce bir görev ahlâkıdır. İslâm ahlâkının diğer bir yönü de davranışlardaki niyet duygusudur. Zira Hz. Peygamber (s.a.s.), إنما
الاعمال
بالنّيات "Ameller niyetlere göredir" buyururken, İslâm'ın önemli bir prensibini belirlemiştir. (Buhârî, İmân, 41) Müslüman için bu niyetin arkasındaki en büyük yönlendirici duyu, müminin her davranışında "Allah rızasını" gözetme duygusudur. Zira mümin herhangi bir davranışta bulunurken, asla bir dünyevî çikar yahut bir uhrevî sevap beklemeyip gönlünde sadece Allah rızasını ve onun sevgisini kazanma arzusunu taşımaktadır.

وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ
عَلى حُبِّه
مِسْكينًا
وَيَتيمًا
وَاَسيرًا ()
اِنَّمَا
نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ
اللّهِ

لَانُريدُ
مِنْكُمْ
جَزَاءً وَلا
شُكُورًا () "Yoksula, yetime ve esire
onun rızası için yemek yedirirler ve "biz size sırf Allah rızası için yediriyoruz. Sizden
bir karşılık ve teşekkürür beklemiyoruz" (derler)" (el-İnsan, 76/8-9). Niyet ve Allah rızası
duygularının yanı sıra, Allah'u Teâlâ'ya karşı bir sorumluluk duygusu taşımak
Müslüman ahlâkının temel prensiplerindendir. İslâm'a göre
Müslümanın bu sorumluluk duygusu Allah'u Teala’dan korkmak, onun
emirlerine saygı göstirmek ve bu emirleri asla aksatmaksızın yerine getirmek yasaklılığı
her şeyden kaççinmak İslâm ahlâkının temel ve ilk prensipleridir. Diğer bir temel
prensip de Müslümanın diğer mahlûkâta karşı son derece merhamet,
adalet ve şefkâtle davranışması, zayıf ve muhtaç olanlarına yardım etmesi, ana ve
babaya saygılı olması ve onların gönüllerini kazanmaya çalışması v.s.
hususlarıdır. Bütün bunların yanı sıra insanın kendi duygularına hakim olması,
mütevazî, sabır, edepli, hayâlı ve insaflı olması gibi prensipler de
Müslümanın başkasına karşı sorumlu olduğu hususlardır. İnsanın, dolayısıyla
Müslüman'ın, toplum içinde güzel ve hoş karşılanmayan her
türlü kötü davranış ve alışkanlıklarını zamanla değiştirebilmesi gereklidir. Bu
kötü huy ve davranışlardan kurtulmanın tek yolu, iradesini kontrol altında tutup ona
tam olarak sahip olmasıdır. Bu kötü davranış biçimlerinden de ancak Allah'ın
bize emrettiği ibadetlere* sımsıkı sarılmak suretiyle kurtulmak Mümkündür. Ama
iradesine hakim olamayan bir kimsenin bu gibi kötü huy ve alışkanlıklardan
uzaklaşması kolay değildir. İbadetlere sıkı sıkıya bağlanmak, Allah'ı daima bizi
görüyor gibi hissedip onu hatırlı tutmak, sürekli olarak iyi insanlarla oturup
kötülerden uzak kalmak, asî insanların bulunduğu yerlere gitmemek, Allah'ın
emirlerine sarılıp yasaklarından kaççinmak suretiyle İslâmî anlamada bir
ahlâka sahip olunabilir. İslâm'da *Emr-i Bi'l-Ma'ruf ve Nehy-i An'il-Münker*
prensibi insanların ahlâkını daima iyiye doğru yönlendirmek içindir. Hz.
Peygamber'in "Ahlâkınızı güzelleştiriniz.", "Allah'ın ve Resulünün
ahlâkı ile ahlaklılarınız." diye tavsiyelerde bulunması Müslümanın daima
ahlâkını güzelleştirmesi gerektiğini dile getirmektedir. Bunun yanı sıra, Kur'an-
Kerîm'in birçok yerinde İslâm toplumunun daha Mükemmel bir
ahlâkî yapıya kavuşması için bir hayli emir ve nehiyelerin sıralandığını ve
Müslümanın için Allah'ın razı olacağı bir hayat tarzının belirlendiğini biliyoruz. Bu
gibi ahlâkî emir ve yasaklamaların bazılarını şöyle sıralayabiliriz:
وَقَضى
رَبُّكَ
اَلَّا
تَعْبُدُوا
اِلَّا
اِيَّاهُ
وَبِالْوَالِ
دَيْنِ
اِحْسَانًا
اِمَّا
يَبْلُغَنَّ
عِنْدَكَ

الْكِبَرَ
اَحَدُهُمَا
اَوْ
كِلَاهُمَا
فَلَا تَقُلْ
لَهُمَا
اُفٍّ وَلَا
تَنْهَرْهُم
14;ا وَقُلْ
لَهُمَا
قَوْلًا
كَريمًا (23)
وَاخْفِضْ
لَهُمَا
جَنَاحَ
الذُّلِّ
مِنَ
الرَّحْمَةِ
وَقُلْ رَبِّ
ارْحَمْهُمَ
75; كَمَا
رَبَّيَانى
صَغيرًا (24)
رَبُّكُمْ
اَعْلَمُ
بِمَا فى
نُفُوسِكُمْ
اِنْ
تَكُونُوا
صَالِحينَ
فَاِنَّهُ
كَانَ
لِلْاَوَّاب
10;نَ غَفُورًا (25)
وَاتِ ذَا
الْقُرْبى
حَقَّهُ
وَالْمِسْكي
06;َ وَابْنَ
السَّبيلِ
وَلَا
تُبَذِّرْ
تَبْذيرًا (26)
اِنَّ
الْمُبَذِّر
10;نَ كَانُوا
اِخْوَانَ
الشَّيَاطين

16; وَكَانَ
الشَّيْطَانُ لِرَبِّه
كَفُورًا (27) "Rabbin yalnız kendisine
ibâdet etmenizi, anneye ve babaya iyilik etmenizi emretti. İkisinden birisi yahut her ikisi senin
yanında ihtiyarlık çağına ulaşır, yaşlanır, yanında kalırlarsa sakın onlara "öf" bile
deme, onları azarlama, onlara güzel söz söyile. Onlara acımadan dolayı, tevazu
kanatlarını indir (onlara karşı alçak gönüllü ol) ve "ey (her varlığı terbiye
edip yetiştiren) Rabbim! Bunlar beni kü.çükken nasıl (acıyıp) yetiştirdilerse sen
de bunlara acı " de... Rabbiniz sizin nefislerinizde olana ziyâdesiyle alîmdir. Eğer siz
sâlih kimseler oldunuz ise artık şüphe yok ki, o hakka dönenler için bir
ziyâde yarılgayıcı bulunmaktadır. Seninle akrabalığı olana, yoksula ve yolcuya hakkını ver.
(Malını gereksiz yere) saçip savurma. Çünkü (gereksiz yere mallarını)
saçip savuranlar Şeytan'ın kardeşleri olmuşlardır. Şeytan ise Rabbi'ne karşı çok
nankördür. وَاِمَّا
تُعْرِضَنَّ
عَنْهُمُ
ابْتِغَاءَ
رَحْمَةٍ
مِنْ رَبِّكَ
تَرْجُوهَا
فَقُلْ
لَهُمْ
قَوْلًا
مَيْسُورًا (28)
وَلَا
تَجْعَلْ
يَدَكَ
مَغْلُولَةً
اِلى
عُنُقِكَ
وَلَا
تَبْسُطْهَا
كُلَّ
الْبَسْطِ
فَتَقْعُدَ
مَلُومًا
مَحْسُورًا (29)
اِنَّ
رَبَّكَ
يَبْسُطُ
الرِّزْقَ
لِمَنْ
يَشَاءُ
وَيَقْدِرُ
اِنَّهُ
كَانَ
بِعِبَادِه

خَبيرًا
بَصيرًا (30)
وَلَا
تَقْتُلُوا
اَوْلَادَكُمْ
خَشْيَةَ
اِمْلَاقٍ
نَحْنُ
نَرْزُقُهُمْ
وَاِيَّاكُمْ
اِنَّخِطْأً
كَبيرًا (31)
وَلَا
تَقْرَبُوا
الزِّنى
اِنَّهُ
كَانَ
فَاحِشَةً
وَسَاءَ
سَبيلًا (32)
وَلَا
تَقْتُلُوا
النَّفْسَ
الَّتى
حَرَّمَ
اللّهُ
اِلَّا
بِالْحَقِّ
وَمَنْ
قُتِلَ
مَظْلُومًا
فَقَدْ
جَعَلْنَا
لِوَلِيِّه
سُلْطَانًا
فَلَا
يُسْرِفْ فِى
الْقَتْلِ
اِنَّهُ
كَانَ
مَنْصُورًا (33)
وَلَا
تَقْرَبُوا
مَالَ
الْيَتيمِ

اِلَّا
بِالَّتى
هِىَ
اَحْسَنُ
حَتّى
يَبْلُغَ
اَشُدَّهُ
وَاَوْفُوا
بِالْعَهْدِ
اِنَّ
الْعَهْدَ
كَانَ
مَسْؤُلًا (34)
وَاَوْفُوا
الْكَيْلَ
اِذَا
كِلْتُمْ
وَزِنُوا
بِالْقِسْطَاسِ
الْمُسْتَقيمِ
ِذلِكَ
خَيْرٌ
وَاَحْسَنُ
تَاْويلًا (35)
وَلَاتَقْفُ
مَالَيْسَ
لَكَبِه
عِلْمٌاِنَّ
السَّمْعَ
وَالْبَصَرَ
وَالْفُؤَادَ
كُلُّ
اُولئِكَ
كَانَعَنْهُ
مَسْؤُلًا (36)
وَلَاتَمْشِ
فِى
الْاَرْضِ
مَرَحًا
اِنَّكَلَنْ
تَخْرِقَ
الْاَرْضَ
وَلَنْ
تَبْلُغَ
الْجِبَالَ
طُولًا (37) كُلُّ
ذلِكَ كَانَ

سَيِّئُهُ
عِنْدَ
رَبِّكَ
مَكْرُوهًا (38)
Eğer (elin dar olduğu için) Rabb'inden umduğun bir rahmeti bekleyerek onlardan
yüz çevirecek (onlara bir şey vermeyecek) olursan, bari onlara yumuşak söz
söyile, gönüllerini al, bolluğa kavușmaları için Allah'a dua et. Ellerini
boynuna bağlanmış kılma, tamamen de açma, sonra kınanır, hasret içinde kalırsın.
(Yani cimrilik de israf da İslâm nazarında kötü bir alışkanlık olup her iki durumda
da insanın pişmanlık duymasına yol açar...) Fakirlik korkusuyla çocuklarınızı
öldürmeyiniz. Onları da sizi de biz besliyoruz. Onları öldürmek
büyük günahtır. Zinaya yaklaşmayın. Çünkü o, açik bir
kötülüktür, çok kötü bir yoldur. Allah'ın haram kıldığı canı
haksız yere öldürmeyiniz. Kim zulmen birini öldürürse, onun velisi
(olan mirasçısı)'ha yetki vermişizdir. (Öldürülenin hakkını arar. Ancak o
da) öldürmeye aşın gitmesin. (Katil yerine katilin akrabasını veya katille beraber bir
başkasını öldürmesin). Çünkü kendisine yardım edilmiş (yetki
verilmiş) tir. Katilin akrabası kendisine verilen bu yetkiyi kötüye kullanmasın. Yetimin
malına yaklaşmayın, ancak erginlik çağına (yaşına) erişinceye kadar en güzel tarzda
(onun malını kullanıp geliştirebilirsiniz). Ahdi de yerine getirin. Çünkü insana
ahdi sorulacaktır. Ölçtüğünüz zaman ölçüyü
tam yapın, doğru terazi ile tartın. Bu daha iyidir. Sonu da daha güzeldir. Bilmediğin bir şeyin
ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi
ondan (o yaptığı kötü şeyden) sorumludur. Yeryüzünde kabara kabara
(böbürlenerek) yürüme. Çünkü sen yeri yırtamazsun.
Boyca da dağlara erişemezsün. Bütün bunlar hepsi kötü olan ve Rabbi'nin
katında hoş görülmeyen şeylelerdir. " (el-İsrâ, 17/23-38). İslâm'da
ahlâkı iman'dan ayırmak mümkün değildir. Zira bütün Kur'anî
emirlere boyun eğmek imanın gereğidir. Bu emirlere uymakla da en üstün
ahlâkî değerler elde edilir. Rasulullah (s.a.s.): وعن
أنس قال:
سُئِلَ
رَسُولُ
الّهِ: أيُّ
الْمُؤْمِنِينَ أفْضَلُ؟
قَالَ:
أحْسَنُهُمْ
خُلُقاً،
قِيلَ: فأيُّ
الْمُؤْمِنِينَ أكْثَرُهُمْ
لِلْمَوْتِ
ذِكْراً،
وَأحْسَنُهُمْ

اِسْتِعْدَادً قَبْلَ
نُزُولِهِ
بِهِمْ. Hz. Enes (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s)'a soruldu: "Mü'minlerden hangisi eddal (en faziletli)dir?" "Ahlakça en güzelleridir!" cevabını verdi. Tekrar soruldu: "Pekiyi, mü'minlerden hangisi en akıllıdır?"
"Ölümü en çok zikreden ve kendilerine gelmezden önce onun için en iyi hazırlığı yapanlardır. İşte akıllılar bunlardır." [Rezin tahric etmiştir. (İbnu Mace, Zühd 31, (4259).] buyurmuştur. Bu duruma göre ahlâkî açidan mükemmel bir anlayış ve davranışa sahip olmayan kişi iman açisinden da kemâle ermiş olamaz. Diğer bir hadiste de şöyile buyurur:
عَنْ أبى
هريرة رَضِىَ
اللّهُ
عَنْهُ قَال;
قالَ رَسُولُ
اللّهِ;
الايمانُ
بِضعٌ
وَسَبْعُونَ«o;وَفي رِواية;
بضعٌ وستّون»
شُعْبةً،
وَالحياءُ
شُعْبَةٌ
مِنَ
الايمانِ;
أخرجه الخمسة
زاد في رواية;
فأفضلُها
قولُ لا إله
إلاّ اللّهُ،
وأدناها
إماطةُ الا ذى
عن الطريقِ . Ebu Hüreyre anlatıyor: Hz. Peygamber (a.s) buyurdu ki: "İman, yetmiş küsur -bir rivayette de altmış küsur- şubedir. Haya imandan bir şubedir. En üstünü 'Lâ ilâhe illâllah'tır en aşağısı da yol üzerinde insanlara eziyet verecek bir şeyi kaldırmaktır.." (Buhârî, İman 3; Müslim, İman 57-38, (35-36); Ebu Dâvud, Sünnet 15, (4676); Tirmizî, İman 6, (2617); Nesâî, İman 16, (8, 110); İbnu Mâce, Mukaddime 9, (57)). وَعَنْهُ
رَضِىَ
اللّهُ
عَنْهُ قال;
قالَ رَسُولُ
اللّهِ : لا
يُؤْمِنُ
اَحَدُكُمْ

حتَّى
يُحِبَّ
لاخيهِ ما
يُحِبَّ
لِنَفْسِهِ. Hz. Enes
(r.a)'in rivayetine göre Hz. Peygamber (a.s) şöyle buyurmuştur: "Sizden biri, kendi
için sevdigini kardeşi için de sevmedikçe gerçek imana eremez."
(Buhârî, İman 6; Müslim, İman 71, (45); Nesâî, İman 19, (3, 115);
Tirmizî, Sıfatu'l-Kiyamet 60, (3517); İbnu Mâce, Mukaddime 9, (66)).
وعن أبي أمامة
رَضِيَ
اللّهُ عَنه
قال:]قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ: أنَا
زَعِيمُ
بَيْتٍ في
رَبَضِ
الْجَنَّةِ
لِمَنْ
تَرَكَ
الْمِرَاء
وَإنْ كَانَ
مُحِقّاً،
وَبَيْتٍ فِي
وَسَطِ
الْجَنَّةِ
لِمَنْ
تَرَكَ
الْكَذِبَ
وَإنْ كَانَ
مَازِحاً،
وَبِبَيْتٍ
في أعْلَى
الْجَنَّةِ
لِمَنْ
حَسُنَ
خُلُقُهُ[.
أخرجه أبو
داود بهذا
اللفظ،
والترمذي عن
أنس بمعناه.
«رَبْضُ
الجَنَّةِ»
ما حولها من
العِمَارَةِ.
08;»الْمِرَاءُ&la

quo; الجدال
والخصام . Ebu Ümâme (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Ben, haklı bile olsa münakaşayı terkeden kimseye cennetin kenarında bir köşkü garanti ediyorum. Şaka bile olsa yalanı terkedene de cennetin ortasında bir köşkü, ahlaklı güzeli olana da cennetin en üstünde bir köşkü garanti ediyorum." [Ebu Davud, Edeb 7, (4800).]
وعن أبى
الدرداء
رَضِىَ
اللّهُ
عَنْهُ قال:]
قالَ رسولُ
اللّهِ مَا
مِنْ شئ
أثْقَلُ في
مِيزَانِ
المُؤمِنِ
يَوْمَ
الْقِيَامَة
16; مِنْ خُلُقٍ
حَسَنٍ،
وَإنَّ
اللّهَ
تَعالى
ليُبْغِضُ
الفَاحِشَ
الْبَذِئَ[.
أخرجهما أبو
داود
والترمذى. وفي
رواية
الترمذى:
]وَإنَّ
صَاحِبَ
حُسْنِ
الخُلُقِ
لَيَبْلُغَ
بِهِ
دَرَجَةَ
صَاحبِ
الصَّوْمِ
وَالصََّةِ[.«
75;لْبَذَاءَة»
الفحش في
النطق . Hz. Ebu'd-Derdâ (r.a) anlatıyor: "Resûlullah (a.s) buyurdular ki: "Kiyâmet günü, müninin mizanında güzeli ahlâktan daha ağır basan bir şey yoktur. Allah Teâla hazretleri, çirkin düşük söz (ve davranış) sahiplerine bugzeder." [Tirmizî, Birr 62, (2003,

2004); Ebu Dâvud, Edeb 8, (4799); Tirmizî'nin bir rivayetinde şöyle denmiştir: "Güzel ahlâk sahibi, ahlâkı sayesinde, namaz ve oruç sahibinin derecesine ulaşır."] Bu ve buna benzer hadislerde Hz. Peygamber güzel ahlâkın üstünlüğünü dile getirmiştir. Ayrıca:

وَعَنْ
عبداللّهِ بن
عمرو بن
العاصْ
رَضِىَ
اللّهُ
عَنْهُما قال:
قال رسولُ
اللّهِ:
المُسْلِمُ
مَنْ سَلِمَ
الْمُسْلِمُو
نَ مِنْ
لِسَانِهِ
وَيدِهِ،
وَالْمُهَاجِ
رُ مَنْ هَجَر
مَانَهى
اللّهُ
عَنْهُ. أخرجه
الخمسة
إلاّالترمذى، وهذا لفظ
البخارى. Abdullah İbnu Amr İbni'l-As (radiyallahu anh) hazretleri, Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden zarar görmedikleri kimsedir. Muhâcir de Allah'ın yasakladığı şeyi terkedendir." (Buhârî, İman 4; Müslim, İman 64, (40); Ebu Dâvud, Cihâd 2, (2481); Nesâî, İman 9, (8, 105). (Metin Buhârî'ye aittir)). وعنأبى بكرة
رَضِيَ
اللّهُ عَنه
قال:]سُئِلَ
رَسُولُ
اللّهِ أىُّ
النَّاسِ
خَيْرٌ؟
قَالَ: مَنْ
طَالَ
عُمُرُهُ
وَحَسُنَ
عَمَلُهُ؛
قِيلَ: فأيُّ
النَّاسِ

شَرٌّ؟ قَالَ;
مَنْ طَالَ
عُمْرُهُ
وَسَاءَ
عَمَلُهُ[.
أخرجه
الترمذي . Hz. Ebu Bekre (r.a) anlatıyor:
"Rasulullah (a.s)'a "Hangi insan daha hayırıldı?" diye sorulmuştu: "Ömrü uzun, ameli
de güzel olandır" buyurdular." "Öyeyse insanların kötüsü
kimdir?" diye soruldu: "Ömrü uzun, ameli kötü olandır!"
[Tirmizî, Zühd 22, (2331).] buyurmakla iyi müslümani tarif etmiştir.
وفي أخرى
للشيخين
والنساى: أنّ
رجلاً قال يا
رسُولَ
اللّهِ. أىُّ
الاسْلامِ
خيْرٌ؟ قال:
تُطعِمُ
الطعامَ،
وَتَقْرَأُ
السّلامَ على
منْ عرفْتَ
وَمَنْ لم
تعرِفْ . Sahâbilerden biri Rasulullah’a
şöyle sorar: -İslâm'da en hayırlı iş nedir? Peygamber Efendimiz şöyle cevap
verir: "Yemek yedirmen, tanıdığını ve tanımadığına selâm vermendir." (Nesâî,
İman 9, (8, 105)) Ashâbın ileri gelenlerinden Abdullah İbn Mes'ud da buna benzer bir soru
sorunca Rasulullah şöyle buyurmuşlardır: "Vaktinde kılınan namaz,* ana babaya itaat*,
Allah yolunda cihad*" İslâm ahlâkının temel prensipleri olarak sadece bunlarla amel
eden ve bu prensipler çerçevesinde hareket eden bir toplum her zaman dimdik
olarak ayakta durabilir. İnsanlara karşı daima yumuşak davranışmak, hatalarına rastladığımda, bu
hatalarını son derece yumuşak bir ifadeyle ve onları üzmeyecek bir tarz ve üslupla
şöylemek gereklidir. İnsanları ikaz ederken de aynı üslûbu uygulamak
müslümanın prensibi olmalıdır. İslâm'ın insanların hayatlarında
görülen pratik ahlâkı insanın kendisine, hemcinslerine, çevresinde ve
Allah'a karşı olan bütün görevlerini içine alır. Bütün bunlara
baktığımızda İslâm ahlâkı hürmet, hizmet, merhamet, edep, hayâ, nefse
hâkimiyet, tevazu, adalet, ve benzeri hususlar üzerinde yükselmiştir .
وعن زيد بن
طلحة بن ركانة
رضِىَ اللّهُ
عَنْهُ قال;
قالَ رسولُ
اللّهِ: إنّ
لِكُلِّ
دِينٍ

خُلُقاً،
وَخُلُقُ
الاسْلاَمِ
الحَيَاءُ. Zeyd İbnu Talha İbnu
Rükâne (r.a) anlatıyor: "Resûlullah (a.s) buyurdular ki: "Her bir dinin kendine has
bir ahlâki vardır. İslâm'ın ahlâki hayadır." [Muvatta, Hüsnü'l-Hulk 9,
(2, 905); İbnu Mâce, Zühd 17, (4181, 4182).] &nbs; Ayrıca İslâm yalan,
küfür, lânet okuma, alay etme, kibirlenme, koğuculuk yapma, giybet etme,
riyâ, cimrilik, kıskançlik, vs. gibi duygusal davranışların kesinlikle yasaklandığını
bildirerek, müslümanın bütün bunlardan da uzak kalması gereğini
açiklamıştır . وعن
النوّاس بن
سمعان رَضِىَ
اللّهُ
عَنْهُ قال;
سَأَلْتُ
رسولَ
اللّهِ عَنِ
الِبرِّّ
وَالاثْمِ،
فقَالَ;
البِرُّ
حُسْنُ
الخُلُقِ،
وَالاثْمُ;
مَا حَاكَ في
صَدْرِكَ
وَكَرِهْتَ
أنْ
يَطَّلِعَ
عَلَيْهِ
النَّاسُ.
أخرجه مسلم
والترمذى.»حاكَي
أؤى تردد في
الصدر . Nevvâs İbnu Sem'an (r.a) anlatıyor:
"Resûlullah (a.s)'a iyilik (birr) ve günah hakkında sordum. Bana şu cevabı verdi: "İyilik
(birr), güzeli ahlâktır. Günah da içini rahatsız eden ve başkasının muttali
olmasından korktuğun&nbs; şeydir." [Müslim, Birr 15, (2553); Tirmizî, Zühd 52,
(2390).] &nbs; &nbs; Not: Bu metin Şamil İslam Ansiklopedisi ‘Ah�ak’
maddesinden değiştirilerek alınmıştır.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)